

Anglicko – český technický slovník Lingea

Ing. Miroslav HEROLD, CSc.

Na Jeronýmovi 2010 byl ke shlédnutí nový slovníkový titul pod rozhraním LEXICON 5 – Anglicko-český technický slovník. Toto rozhraní bylo recenzováno v roce 2008 s velkým A-Č slovníkem Platinum. Neuškodí však připomenout některé vlastnosti tohoto rozhraní, protože právě na poli technické terminologie najdou široké uplatnění.

Technický slovník anglicko-český a česko-anglický byl již pod rozhraním LEXICON 2 a 4.

Porovnání s jinými technickými slovníky

Korektní porovnání s velkým technickým slovníkem není k dispozici, protože od doby, kdy se vedoucí obchodního oddělení a vedoucí softwaru ve firmě Millennium rozhádali, a následně – jak to tak v případě partnerských hádek bývá – jejich produkty de facto zmizely z trhu, není na poli anglicko-českých a česko-anglických technických obecných slovníků srovnatelná databáze.

Jsou jenom tematicky orientované slovníky, např. automobilové techniky, výpočetní techniky, ale generický technický slovník, obdoba tištěných technických slovníků SNTL, v současnosti není v elektronické podobě k dispozici.

Pokud se proběhneme Googlem po webu, samozřejmě najdeme řadu odkazů, ale používání takovýchto terminologických zdrojů je mírně řečeno rizikové. Jsou-li stránky buď z akademického pracoviště, z univerzity nebo jiné školy, lze je s trochou ověření využít, jakmile se však jedná o firemní stránky, je to ve většině případů marketingový tah PR pracovníků, kteří metodou širokého koštěte stáhli z libovolných zdrojů terminologii a bez jakéhokoliv ověření ji prezentují na webu v naději, že tím zvýší návštěvnost svých stránek a tím i vlastní finanční ohodnocení.

Srovnávací slovník obdobného zaměření je tedy jen LEXICON 2(4). K dispozici mám jen verzi 2, verze 4 se – dle webových informací – neměla lišit.

Jako další srovnávací databáze budou použity úzce zaměřené oborové slovníky.

LEXICON 2 (dále jen L2) a LEXICON 5 (dále jen L5)

Rozsah databáze L5

Č-A

Hesel = 24 000, významů = 31 000, slovních spojení = 37 000, překladů = 87 000

A-Č

Hesel = 23 000, významů = 32 000, slovních spojení = 50 000, překladů = 103 000

Rozsah databáze v době recenze L2 nebyl k dispozici, a v současné době již není L2 (4) v nabídce, takže celkový rozsah není znám.

Můžeme tak posuzovat pouze uživatelský pohled. Již po zadání několika prvních dotazů je zřejmé, že databáze jsou odlišné. (Viz Obr. 1 – Hlavní okno L5, a Obr. 2 – Hlavní okno L2) L5 těží především z obrovského korpusu textů, kde vyskytnuvší se odborné termíny jsou následně přeloženy. S přihlédnutím k velikosti korpusu (údajně cca 5 M slov) se tak i technický slovník dostává do polohy frekvenčního slovníku, tedy slovníku podchycujícího statisticky nejčtenější terminologii.

Je pochopitelné, že jsou tak podchyceny termíny, které v L2 nejsou, např. „planar cross-bedding = planární křížové zvrstvení“. L2, jako klasická terminologická databáze, se opírá o výběr hesel, které autoři (V. Hegerová a T. Zahradníček) vybrali v roce 2001 jako reprezentativní. Tak ale dojde k výskytu termínů, které L5 nezná, např. „cross-measure drift = hlavní překop“. Autorské právo je nesmlouvavé, takže termíny z L2, které nezachytil korpus, musely vypadnout. Škoda. Databáze by byla obsažnější.

Paleta funkcí L5 je pochopitelně bohatší, takže k zadanému dotazu nabídne, v porovnání s L2, navíc i frázová slovesa (pokud k dotazu existují) a složeniny s předponami, popřípadě synonyma či antonyma.

Namátkou kontrolovány některé specifické vědní/technické obory : (a) Automobilová technika (slovník Systemconsult), (b) Lesnický a dřevařský slovník (B.Horák 1999), (c) A-Č zemědělský slovník (Prodict 1998), (d) A-Č slovník organizační a výpočetní techniky (J.Vedral 2003).

V případě jednoslovných hesel stačí L5 většinou držet s těmito tematicky orientovanými slovníky krok, jakmile však dojde na víceslovná hesla, L5 nabídne většinou překlad jednotlivých komponent a je již otázkou tvůrčího přístupu překladatele, jak si s tím poradí.

Poznámky a připomínky

Komplexní struktura databáze, která umožňuje podávání souhrnných informací k položenému dotazu, (synonyma, antonyma, kolokace, příbuzná slova) přináší uživateli jednu nevýhodu: uživatelský slovník musí svým způsobem tuto struktura respektovat. Z toho plyne, že uživatelské heslo se musí zadávat každé zvlášť, eventuálně s doplňkovými informacemi (slovní druh, rod). Nelze tedy do slovníku importovat pomocné glosáře, které si skoro každý překladatel při práci vytváří ve tvaru buď 2 sloupců ve Wordu nebo Excelu, či v jednoduchém TXT formátu. Tato nevýhoda se netýká uživatelů CAT nástrojů. Ti si tento glosář vytváří – a aplikují – v příslušné CAT aplikaci.

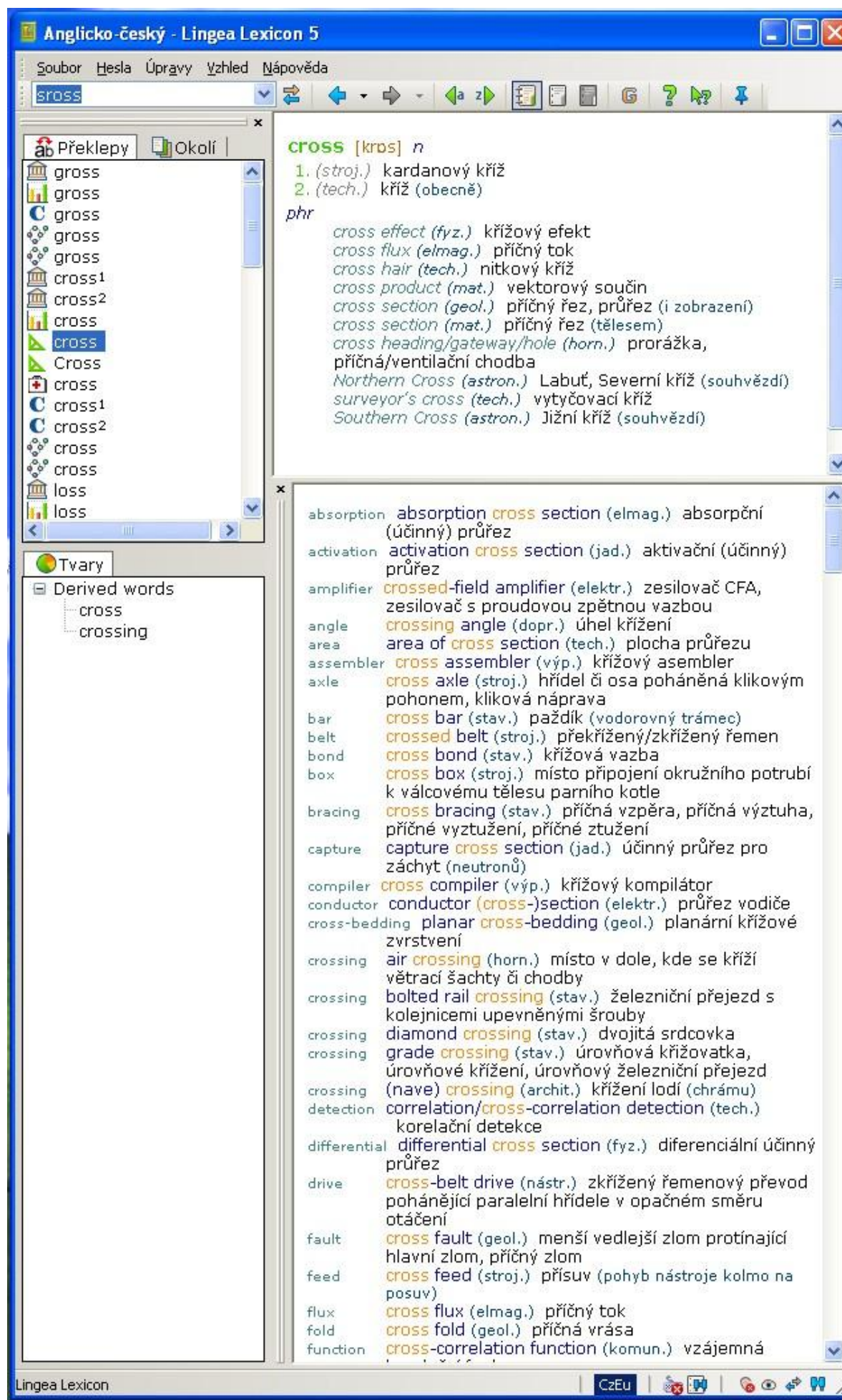
Viz Obr. 3 – Okno pro vkládání do uživatelského slovníku.

Závěr

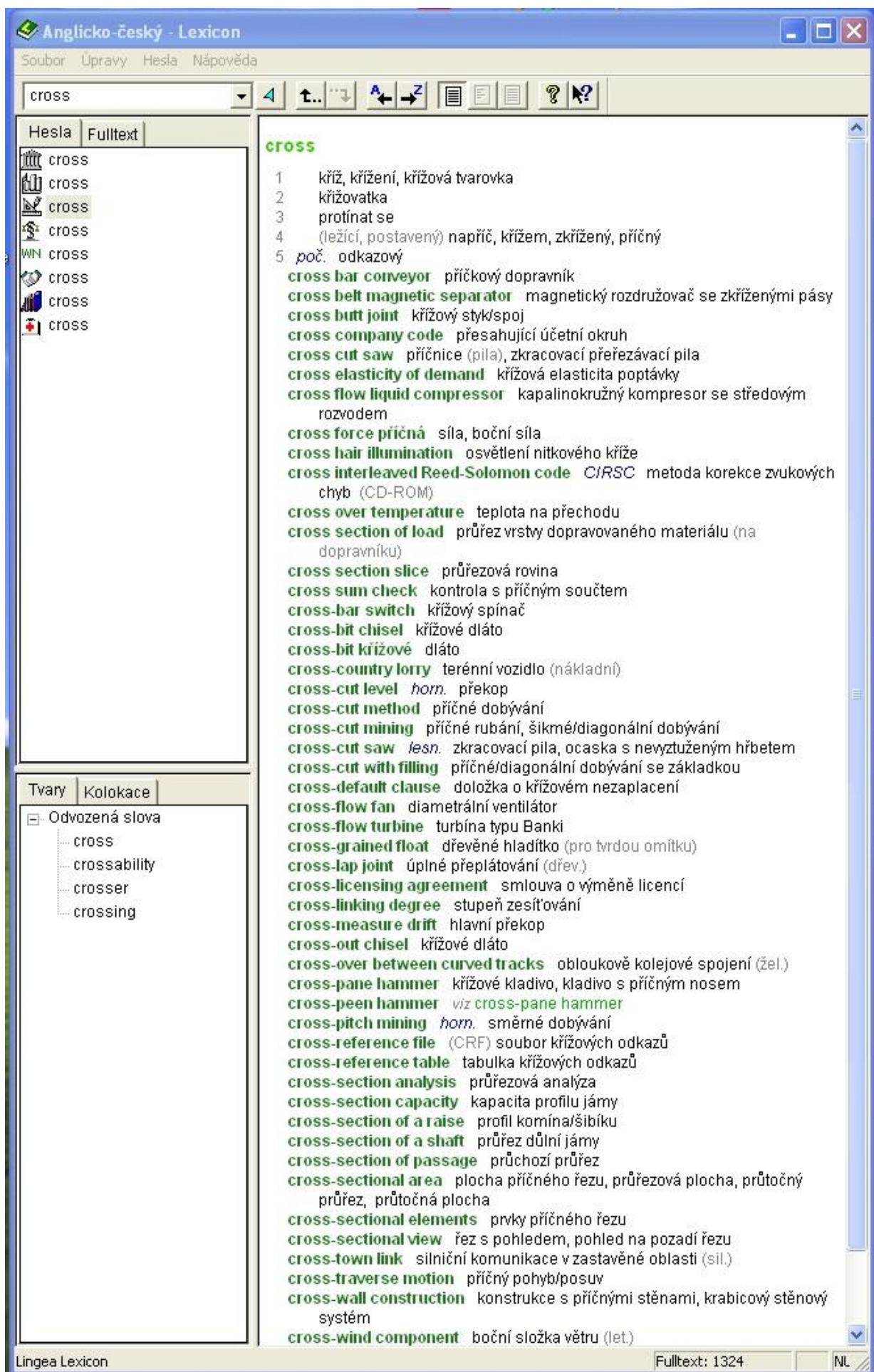
V současné době lze A-Č technický slovník Lingea pod rozhraním Lexicon5 považovat v oboru elektronických zdrojů terminologie za nejspolehlivější a velmi obsáhlý. Je samozřejmé, že pro specializované překlady, ať se již jedná o chemickou technologii nebo přístroje magnetické rezonance, či jiný velmi úzký obor, je vhodné doplnit o specializované slovníky, ale jako náhrada generického technického slovníku SNTL, který většina z nás má, nebo ještě nedávno měla, dosud na dosah ruky od počítače, je nezastupitelný.

Rychlost hledání, a to i fulltextového, je i přes velký rozsah databáze na současných počítačích (testováno na Intel Dual Core 2,79 GHz) ve zlomcích vteřiny.

Nákupní cena samotného technického slovníku 1890,- Kč včetně DPH. Pro překladatele, který začíná s používáním CAT produktů a elektronických slovníků, je velmi zajímavá kumulativní nabídka na Lexicon 5 Anglický Platinum + ekonomický + technický slovník za 5990,- Kč včetně DPH. Pokud si to porovnáme s dnes historickou nabídkou na slovníky Millennium, je to skoro poloviční cena. Porovnáme-li s tituly nakladatelství LEDA, tak je tato částka méně než polovina za A-Č (Č-A) slovník Hais-Hodek. Pro překladatele textů jiných než krásná literatura je při tom anglické Platinum více než dostačující.

Obr.1 Hlavní okno LEXICON5

Obr. 2 Hlavní okno LEXICON2

Uživatelský slovník

even parity

Nové OK

Přejmenovat nápověda

Odstranit Storno

Slovní druh, rod Ivary Výslovnost

Varianty Obor, styl Poznámka

výpočetní technik

sudá parita

Obr. 3 Okno pro vkládání do uživatelského slovníku